

หันกลับไปมองไปชาติใหญ่

บทสัมภาษณ์จากนิตยสารอะเดย์ ฉบับที่ 47 กรกฎาคม พ.ศ. 2547 ของ 'วชิรา'

ไม่ว่า ทราบว่าคุณมีโอกาสพลิกอ่าน
ไปชาติใหญ่ครั้งสุดท้ายเมื่อไหร่

น่าจะเป็นตอนที่จัดห้องสมุดเมื่อปีที่แล้ว
นะคือผมบูรณะบ้านหลังเก่าให้เป็นห้องสมุดเปิด ๆ ดู
ไปหลายชั่วโมงเหมือนกัน เฟลินดี

คุณ แล้วเป็นยังไงบ้างครับ ผลงานที่เคยทำไว้เมื่อ 18
ปีที่แล้ว

มันก็มีบางอย่างเซย ๆ แต่บางอย่างก็
เออ...ยังใช้ได้อยู่ที่พิเรนทร์ตามแต่มือและวัยจะพาไป

คุณมองไปยาลใหญ่ว่ายังไงครับ

ก็เป็นหนังสือธรรมดาๆ เล่มหนึ่งที่คนคิดตื้นๆ ทางธุรกิจ มาทำด้วยกันคิดตื้นๆ ทางธุรกิจก็จริงแต่คิดลึกๆ ทางประเทือง ปัญญาและอารมณ์ มองอีกมุมก็เป็นสิ่งประดิษฐ์ที่ทำค้างไว้ เหมือน มันยังไม่เสร็จดีแล้วให้คนไปคิดกันต่อทำกันต่อ มันก็มองได้หลายมุม เพราะถ้าถามว่ามันประสบความสำเร็จทางธุรกิจไหม ขายดีถล่มทลาย หรือถูกคนพูดถึงเป็นหัวข้อของสังคม มันก็ไม่ใช่ กลุ่มที่เป็นแฟนจริง ๆ ก็เป็นกลุ่มที่ไม่ใหญ่นัก

มันเป็นงานชิ้นหนึ่งที่เราทำ เป็นสังคมหนึ่งที่เราเคยอยู่ รู้จัก กัน จบสวยงาม ไม่ได้ทะเลาะกัน พอกลับไปนึกถึงก็มีแต่เรื่องดี ๆ แล้ว เมื่อเรารู้ว่าใครเคยอ่าน มาซ้ำ มาคุยกับเราว่าเคยอ่านเรื่องโน้นเรื่องนี้ ก็ดีใจ ยิ่งรู้ว่ามีน้องหลายคนหันมาเขียนหนังสือเพราะเขาอ่านไปยาล ใหญ่ก็ยิ่งดีใจ ไม่ได้รู้สึกภูมิใจว่า หนังสือเล่มนี้โลดแล่น ไม่ได้คิดว่าเมื่อ ไหวร์จะมีใครเอามาพิมพ์ใหม่ซะที มันถือเป็นงานชิ้นหนึ่งที่เกิดขึ้น ณ วันหนึ่ง และจบลงไป ณ วันหนึ่ง

ย้อนกลับไปเมื่อตอนเริ่มต้น ถ้าถือว่าไปยาลใหญ่เป็นสินค้า ชนิดหนึ่ง ตอนนั้นคุณมองว่ากลุ่มเป้าหมายเป็นใคร

ไม่ได้มองเลยคือของมันเริ่มจากอยากทำเฉยๆ จะพูดว่า อยากทำไว้อ่านเองก็ได้ เอาเข้าจริงๆ แล้ว ชีวิตมนุษย์เรามันก็เป็น อย่างนี้ จะคิดจะทำอะไรบางทีก็ว่าไปตามสัญชาตญาณ

ถ้าคนจะคิดว่า ไปยาลใหญ่ เป็นแนวคิดแบบ 'ถาบัด เต็มรูปแบบได้ใหม่

เรื่องล้อเลียน ไม่ใช่แนวคิดจากการเรียนสถาปัตย์ทีเดียว หรือการล้อเลียนมันเป็นเรื่องธรรมชาติของคนที่เรียนศิลปะคือ ศิลปะนี่เขาจะเริ่มสอนให้ลอกก่อน จากนั้นเราก็จะเริ่มจะล้อ การล้อคือ

การมองสิ่งนั้นด้วยความคิดอีกฟากหนึ่ง ยิ่งถ้ามองด้วยอารมณ์ ทะเล้นด้วยแล้วยิ่งสนุก อะไรที่มันเวอร์ไปมันจะน่าขัน ตอนทำหนังสือ สะดือเปรี้ยวก็เป็นอย่างนั้น แต่มันล้อให้เหมือนน้อยเท่านั้นเอง หรือ สมัยก่อนตอนยังเป็นนิสิตก็นึกสนุกทำหนังสือเรียนไทย จะเป็นการ ล้อหนังสือพิมพ์ ล้อข่าว ซึ่งทำออกมาเป็นหนังสือพิมพ์ สังเกตได้ว่า เราจะเริ่มต้นจากการล้อเลียนสิ่งที่เราสนใจก่อน แล้วจึงเริ่มทำอะไรที่เป็นตัวของตัวเอง ดี นิติพงษ์นี่ก่อนจะเป็นนักแต่งเพลงเขาคือ นักแปลเพลงตัวฉกาจทีเดียว

เปลือยกายนอกของ ไปยาลใหญ่ คุณเป็นหนังสืออารมณ์ดี สนุก ขำขัน แต่เนื้อในหรือแก่นของมันจริงๆ ในฐานะคนทำคุณ อยากพูดถึงเรื่องอะไรบ้าง

สำหรับผมคือเด็ก สิ่งแวดล้อม แล้วก็ศิลปะ มันก็เป็นเรื่อง ที่เฉลียงพูดอยู่ ช่วงหลังๆ ก็จะมีเล่นเรื่องเก่าๆ บ้าง เล่นกับบรรณนิยมนบ้าง เล่นกับความหอมหวานของอดีตบ้าง ก็เหมือนที่ a day ทำอยู่ เรา รู้สึกว่าเรื่องที่เขยมันจะทันสมัยขึ้นมาทันทีถ้ามันอยู่ถูกที่ สุดท้าย แพชั่นมันก็แค่กระแสน้ำเอาตอไม่ไปขวางสักหน่อยก็เกิดคลื่นเกิด วงกระเพื่อมให้ได้น่าสนใจ เป็นการล้ออย่างหนึ่ง a day นี้ก็เรียกได้ ว่ากำลังล้อเหมือนกัน

คุณบอกว่าเน้นเรื่องเด็ก เด็กที่ว่าหมายถึงเด็กแบบไหนครับ

หมายถึงเด็กเล็ก ใครเข้าใจเด็กเล็กได้นี่ผมถือว่าเป็นปราชญ์ เด็กเล็กนี่ผู้ใหญ่ชอบมองว่าไม่มีความคิดความอ่าน แต่ผมว่าการ พยายามเข้าใจโลกของเด็กนี่มันน่าสนุก ผมไม่ได้หมายถึงทำหนังสือ ให้เด็กเล็กอ่าน แต่คิดว่ามันเป็นการชวนคนอ่านมาให้ความสำคัญ ของความเป็นเด็กในตัวมนุษย์ สังเกตได้เด็กส่วนใหญ่เป็นพวกสุขนิยม นิดๆ ไปยาลใหญ่ก็เป็นอย่างนั้น ถ้าเปรียบเป็นคนก็คงจะเป็นคนที่ยัง

ชนเหมือนเด็ก เด็กที่มองโลกในแง่ดีจะตาย พวกเราเป็นอย่างนั้น ซึ่งอาจจะมีคนบางพวกที่คิดว่าพวกเราคิดบวก มองโลกในแง่ดีเกินไป ไม่มองโลกตามความเป็นจริง

แล้วพวกคุณมองโลกตามความเป็นจริงไหม

มันเหมือนกับว่าเรามีหน้าที่คนละหน้าที่กัน หากผมแต่งเพลงว่าโลกมันร้อนขึ้น อีกหน่อยน้ำก็คงท่วมฟ้า และทำให้พ่อไม่มีดาวให้นับให้เพื่อกล่อมลูกนอน มันฟังดูอารมณ์ดีอย่างมาก มองแล้วอาจจะดูฝันเพื่องงเหลือเกิน แต่มันได้ส่งข่าวสารออกไปได้ไม่แพ้สื่อที่พูดถึงวิกฤติของสิ่งแวดล้อมแบบตรงไปตรงมานะครับ เพียงแต่มันคนละทางคนละหน้าที่กัน เผลอ ๆ คนที่ฟังเพลงนี้อาจจะสะดุ้งในใจ ลึก ๆ ว่าเฮ้ยสภาวะแวดล้อมของโลกมันแย่มากขึ้นเรื่อย ๆ แล้วนะโว้ย หรือหากผมพูดถึงหิ่งห้อย นั่นก็เพราะผมอยากให้ผู้คนรู้สึกรักในแมลงตัวนี้ เพราะมันเป็นสัตว์ที่หาไม่ได้ง่าย ๆ ในที่ ๆ ความเป็นธรรมชาติมันหดหายไป บางทีผมอาจจะอยากชวนอะไรให้ผู้คนเห็นคุณค่าของชีวิตมนุษย์ผ่านเรื่องของหิ่งห้อยก็ได้ ส่วนสื่ออื่นที่ทำหน้าที่เร่งเร้าให้เห็นถึงการล่มสลายของป่าชายคลองที่เป็นที่อยู่ของหิ่งห้อยซึ่งก็ต้องสื่อออกไป เราอาจพูดคนละเรื่องแต่มันโยงกัน มันแค่คนละทางกันแค่นั้นเอง

ในช่วงเวลานั้นมีปฏิกริยาต่อต้านแนวคิดเรื่องการมองแง่บวกแบบที่เป็นกันอยู่ตอนนี้อย่างไหม

ไม่มีเลยครับคือผมมองปรากฏการณ์แบบนี้ว่ามันเหมือนทุกเรื่อง เป็นหน้าป่าที่มีคนทำเชือกเบรกไว้ แม้กระทั่งตัวเราเอง ไม่ว่าจะไปยาลใหญ่หรือเจ็ลยาก็ทำหน้าที่นี้อยู่ คือพออะไรที่มันแรง ๆ กระแสจัด ๆ เราก็ล้อเลียนซะ แต่เราใช้ชีวิตที่มีไมตรี ล้อเลียนให้มันฆ่าเช่นเดียวกันพอถึงวันหนึ่งยุคนี้เราต้องยอมรับกระแสของฟูลกัม (โรเบิร์ต

...ไม่ว่าจะเป็นไปยาลใหญ่หรือเจ็ลยาก็ทำหน้าที่นี้อยู่คือพออะไรที่มันแรง ๆ กระแสจัด ๆ เราก็ล้อเลียนซะ แต่เราใช้ชีวิตที่มีไมตรี...

ฟูลกัม นักเขียน) กระแสของการมองโลกในแง่บวก แรงแบบคนใจดี ความสุขสมในชีวิตความคิดนอกกรอบ มันถาโถมมาเยอะ ๆ ก็จะมีคนทำเชือกมาถ่วง แต่วิถีของเขาอาจจะไม่ใช่วิถีที่มีไมตรีนัก ถ้าให้ผมมองโลกในแง่ดีเดี๋ยวนี้ผมก็คงจะบอกว่าเขาอาจจะไม่ได้ดูแลคนแนวคิดเรื่องการมองแง่บวกแรงอย่างที่เขียนก็ได้ เพียงแต่เขาต้องการให้มีเชือกมาขวางหน้าทางนี้บ้าง เพื่อจะได้ฉุกคิด

ถึงวันนี้คุณยังสามารถมองโลกในแง่ดีเหมือนอย่างสมัยก่อนอยู่หรือเปล่า

ทุกวันนี้ผมก็ยังมองอยู่ มองให้เห็นของดีตลอด แต่ไม่ได้หมายความว่าในชีวิตประจำเราจะไม่มองอะไรเพื่อเลยนะ แนวคิด “อื่น ๆ อีกมากมาย” นั่นผมก็ใช้อยู่ตลอด การเผื่อใจไว้ทั้งบวกและลบอย่างไรก็มีกำไรผมว่า การมองบวกไม่ได้หมายความว่ามันต้องบวกตลอดทุกเรื่องนะครับ มันอาจจะสลับบ้างบวกบ้างแล้วแต่สถานการณ์ แต่เสร็จสรรพแล้วผลรวม ผลลัพธ์สุดท้ายผมว่าผมมองบวกนะ คนชอบตีประเด็นนี้ผิด ๆ ว่าคนมองบวกนี้ต้องบวกตลอดเวลา มันพูดแบบได้ว่าที่ไม่ได้ว่ามองบวกแล้วจะไม่ยอมมองความจริงเลย

ความจริงมันเผชิญทุกวินาทีอยู่แล้ว สมมติว่ามีหมอกคนหนึ่ง เขา ผ่าตัดคนไข้ตาย พอกลับมาบ้าน เขาไม่ควรดูเพศฆาตความเครียด ไข้ใหม่ เขาไม่ควรพูดเล่นกับลูกหรือฟังเสียงกริ่งกริ่ง ๆ จากของเล่นไข้ ใหม่ เมื่อเขาพลาดไปแล้วเขาสมควรต้องมานั่งคิดว่าคนไข้ตายเพราะ เขาคนเดียวหรือเปล่า ผมว่าคนเราก็มีเรื่องร้าย เรื่องพลาด เรื่องเห็นแก่ ตัวอยู่แล้วในชีวิตประจำวันที่เราต้องเผชิญ แต่ไม่ได้หมายความว่าให้ ลืมเรื่องนั้น ผมเคยเขียนเนื้อเพลงว่า ‘ถนนสีเทา เขม่าควันพิษก็สีเทา’ ประโยคนี่เป็นประโยคที่เป็นตัวผม คือเราไม่ได้มองว่ามันมีควันอยู่ แต่ ผมมองว่ามันมีสีเทาอยู่ตลอดเวลาในชีวิตนี้ หรือที่บอกว่า ‘หิวก็หาเอา’ มันไม่ได้หมายถึงว่าเราไม่ได้สนใจเรื่องปากท้องนะ หรือไม่สนใจควัน ไม่สนใจถนน แต่มองว่ามันเป็นไปอย่างนั้น มันดำเนินไปอย่างนั้น มองมันอย่างเข้าใจ สุดท้ายแล้วก็กลับมาเรื่องเซนคือมองความทุกข์ แบบเข้าใจมัน ซึ่งจะเรียกเซนว่ามองบวกก็ได้นะ ผมยังยืนยันว่าผมยัง คิดเหมือนเดิม เพียงแต่ผมเข้าใจว่า โลกมันเปลี่ยนไป วิถีคิดก็เปลี่ยน ไป วิธีการก็เปลี่ยนไปคอร์ตก็ตาร์อาจจะเหมือนเดิม เพียงแต่ชาวด์ มันเปลี่ยนไปเท่านั้นเอง ผมใช้คอร์ตเดิมมาหลายสิบปีแล้ว (หัวเราะ)

จากที่ฟัง รู้สึกได้ว่าไปยาลใหญ่ทำหน้าที่ออกออกมาอย่างที่ตัวเอง อยากรู้ คำถามคือว่าในเวลานั้นคุณคำนึงถึงคนอ่านในแง่มุม ไหนบ้าง

ถ้าจะพูดให้ตัดจริตก็จะบอกว่า เราแค่ตัวเองก็คือเราแค่ คนอ่านนั่นแหละ เราปรุงให้อ่านเอง กินเอง น่าจะเป็นสิ่งที่ศิลปิน ทำได้มากที่สุดแล้ว แต่เผชิญตอนนั้นเราไม่ยอมรับว่ามันเป็นพาณิชย์ ศิลป์ ทั้ ๆ ที่มันเป็น แต่มันก็ไม่ถึงขนาดที่ว่าอ่านไม่รู้เรื่อง เราจะรับรู้ เองว่าคนอ่านสนุกกับเรื่องแบบนี้มากพอหรือยังเช่น จุ้ย (ศุ บุญเลี้ยง) เขาให้ผมเขียนเรื่อง ห้องครูวิไล ตึกใหม่ชั้นสอง ผมก็ลองเขียนให้เขาไป

ระหว่างทางเขาก็บอกว่า พี่...เด็ก ๆ เขาบอกกันว่าพี่บ้าใหญ่แล้ว จะ จับได้ยัง (หัวเราะ) เราไม่ได้ทำงานถึงขนาดว่า เฮ้ย...ใครอย่ามายุ่งกะกู ไม่ใช่ออย่างนั้น แต่เป็นลักษณะถ้อยที่ถ้อยอาศัย ว่ากันง่าย ๆ แต่ไม่ได้ เกิดจากฝ่ายการตลาดที่วิเคราะห์มาแล้วว่าต้องเป็นอย่างนั้นอย่างนั้น

ตอนช่วงแรก ๆ ผมคุยกับอัน (วัชร วรรณรัตน์) ว่า อะไร คือสิ่งที่อยากให้เป็นหรืออยากให้มีในไปยาลใหญ่ ตอนนั้นผมบอก เลยว่า อยากให้เป็นสนาม อยากให้เป็นที่ ๆ ใครก็ได้เข้ามาหาใคร ความคิดกัน อยากให้มาประชิดประชันกันถ้ามันได้อะไร หรือมี ไอเดียอะไรก็มาระบายออกกัน มันก็เลยกลายเป็นว่ามีคนใหม่ ๆ เกิด ขึ้น มีน้องคนหนึ่งเคยบอกผมว่า ในยุคนั้น ผมได้เปิดชุมชนให้คนที่หา ชุมชนไม่เจอได้เจอชุมชนของเขา ผมฟังก็คิดว่า เออ... เข้าใจพูดนะ แต่คิดอีกทีมันยิ่งแสดงให้เห็นว่าตลาดของไปยาลใหญ่เล็กมาก เพราะ มันเป็นเพียงแค่ชุมชน

คุณมองว่าคนหนุ่มสาวที่อ่านไปยาลใหญ่ตอนนั้นกับหนุ่มสาว สมัยนี้ต่างกันยังไง

ความต่างอีกอันหนึ่งเท่าที่พอจะจับได้คือ ตอนนั้นเราไม่ ต้องการสนามแล้ว เรามีสนามเยอะ อยู่ในจอมอนิเตอร์คอมพิวเตอร์ แล้ว ใครอยากคิดอยากเขียนอะไรก็มีที่ระบายออก สมัยนี้มีเว็บไซต์ คนที่อยากคิดอยากโชว์อะไรก็ได้โชว์ได้เลยหรือแม้จะทำอะไรสักเล่มก็ เปิดให้คนเข้ามาดูได้เลย มันเปลี่ยนไปเยอะ สถานการณ์มันไม่ เหมือนกัน แต่ต้องถามว่ามีความรู้สึกแปลกใหม่อะไรบ้างที่ออกมา เพราะมันมีพวกนอกคอกที่ประกาศตัวเองตามเว็บไซต์เยอะมาก

ไปยาลใหญ่ ถือว่าตัวเองนอกคอกไหมครับ

ผมว่าคอกในมุมมองของเราคงใหญ่มาก ใหญ่จนไม่จำเป็น

ต้องเดินไปอยู่นอกคอกให้เมื่อยขา หรือบางที่เราอาจจะไม่เคยมองเห็นคอกเลยก็ได้

เมื่อสักครู่คุณบอกว่าเด็กสมัยนี้มีสนามเยอะ มีที่ปล่อยของกันเต็มที มันจะมีแนวโน้มพวกเขาจะเป็นพวกพลุ่งพล่านที่เอาแต่จะปล่อยของหรือเปล่า

ผมเคยคิดมูมนี่ว่า สมัยก่อนโอกาสน้อยช่องทางที่จะทำน้อย แต่สมัยนี้ช่องเยอะ แต่ขณะเดียวกัน เครื่องทุนแรงก็เยอะด้วยคนสมัยนี้จะทำเพลงขึ้นมาเพลงสองเพลงได้ง่ายมาก โปรแกรมมีเยอะแยะไปหมด สมัยผมนี้ต้องนั่งดวงทั้งวงเพื่อจะอัดเสียง เองง่าย ๆ จะแต่งภาพหรือก๊อปปี้อะไรมามันง่ายมาก แต่ขณะเดียวกันยิ่งใคร ๆ ก็ทำได้พวกเขาจึงก็ต้องแข่งขันสูง ประชากรมันสูงขึ้น มันเป็นปัจจัยที่ไม่เหมือนกัน สมัยผมไม่ต้องแข่งขันมาก แต่สร้างงานยาก วิชาและเครื่องทุนแรงไม่มีจะทำแต่ละชิ้นต้องแปลงร่างเป็นซูเปอร์แมน

คุณพยากรณ์ว่าคนหนุ่มสาวจะเป็นยังไงต่อไป

จะคล้ายกันไปหมดจนแยกไม่ออกเพราะเครื่องทุนแรงมันเยอะและหาง่าย แต่จากนี้ไปแต่ละคนจะหาเอกภาพของตัวเองยากขึ้น

มักได้ยินคนพูดกันว่าคนหนุ่มสาวปัจจุบันมีแนวโน้มจะก้าวร้าวขึ้น เพราะพวกเขาทุกอย่างเคลื่อนที่รวดเร็วตลอดเวลา

(นั่งคิด) ก็น่าจะเป็นไปได้แหละ เพราะว่าแข่งขันสูงและมีที่ระบายออกคือมีเม้าส์อันหนึ่ง ก็สามารถชี้เป็นชี้ตายคนได้ไม่แพ้ยักษ์นนทุก ไม่ว่าจะเป็นครา นักเขียน นักการเมือง แค่นี้เดียวคลิกเข้าไปในเว็บบอร์ดก็สามารถสร้างกระแสได้คนหนุ่มสาวรุ่นต่อไปคงต้องดิ้นรนสูงขึ้นเพื่อให้ลอยเด่นออกมาจากภาพที่เห็นว่าเหมือนกันไปหมด

...มันอาจจะมึลบบ้างววกบ้างแล้วแต่สถานการณ์ ผมว่าผมมองววกนะ คนชอบตีประเด็นนี้ผิด ๆ ว่าคนมองววกนี้ต้องววกตลอดเวลา...

ถ้าการที่ต้องดิ้นรนมากทำให้คนก้าวร้าวขึ้นจริง จะทำอย่างไรให้ยังรักษาการมองโลกในแง่ดีไว้ได้ ในยุคที่ทุกอย่างสามารถสื่อสารกันรวดเร็วอย่างนี้

คือคนบางคน เกิดมาเพื่อที่จะเป็นอย่างนั้น เขาเกิดมาเป็นคนอย่างนั้นเอง แต่อีกทางหนึ่ง ถ้าอยู่กับคนที่เป็นอย่างนั้นกับกลุ่มที่เป็นอย่างนั้น ก็พอจะเป็นได้ เขาเรียกว่าอะไรละ เนื้อในเก่าเขา เนื้อทองเขามันยังมีอยู่ผมเชื่อว่าทุกคนมีเนื้อทองอยู่เพียงแต่เข้าไปหลงทางไปเคลือบอะไรเข้า

ถามว่าเป็นสิ่งตีใหม่เรื่องการสื่อสาร ก็ถือเป็นสิ่งที่ดี แต่บรรยากาศหลายอย่างมันหายไป อย่างสมัยก่อนเวลาเราไป มหา'ลัยนัดเพื่อน เพื่อนยังไม่มา เราก็คุยสัพเพเหระไป เรื่องละคร เรื่องอะไรต่าง ๆ บางทีคุยกันถึงเย็น แล้วก็ได้อะไรจากการคุยมากมาย สมัยนี้อาจจะโทรมือถือบอกว่า เฮ้ย ย้ายไปเจอกันที่แมคคดียดีกว่า หรือวันนี้กูไม่ไปนะ กูกลับบ้านดีกว่า ซึ่งมันง่ายขึ้นแต่เราบอกไม่ได้ว่าสิ่งนั้นมันไม่ดีจริงหรือเปล่า เพราะสังคมมันกำลังจัดตัวอยู่คนที่เคยกินเมี่ยงคำมาก่อน อาจจะคิดว่าการที่เราหยิบหอม หยิบมะนาว การเอามะพร้าว

หยอดมันได้ธรรมดาสมากกว่าการห่อเป็นก้อนๆ แล้วเอาไม้เสียบกินเลยนะแต่คนที่กินแต่ไม้เสียบก็อาจจะบอกว่ามันก็รสชาติเดียวกันไม่ใช่หรือ คนที่ไม่เคยก็ไม่ว่า หรือนี่มันเป็นการตอบโต้กันของคนระหว่างยุคปู่ของผมน่าจะบอกว่าการได้ยินเสียงเข็มนาฬิกาที่บอกว่าจะตักน้ำขึ้นมาจากบ่อ ทำให้น้ำอ้อยขึ้น เด็กสมัยนี้อาจจะบอกว่าเสียงหลอดเจาะฝาพลาสติกจากแก้วน้ำที่ซื้อมาทำให้น้ำอ้อยขึ้น มันไม่ใช่เรื่องใครผิดใครถูกใครดีกว่าใคร แต่ผมว่าการเล่าสู่กันฟังเป็นสิ่งที่ดีเหมือนที่ไปยาลใหญ่เคยทำ ผมว่ามันเป็นศิลปะการใช้ชีวิต เรื่องเก่าเรื่องใหม่ แลกเปลี่ยนกัน ทำไมเราถึงพลาดปลื้ม ชื่นชม ดุด่าตีกับประโยชน์ขององตวน แชนด์ทูปรีใน เจ้าชายน้อย ประโยคที่มันกระชุกกระชวยในหัวใจเรา ‘ดอกไม้ดอกเดียวของเราในลำดอกไม้’ ความจริงมนุษย์ข้างหน้าอาจจะเป็นอย่างนี้ได้ อยู่กับเครื่องทุนแรงที่เยอะมากและรวดเร็วมาก อยู่บนจอ มีคนรู้จักเยอะแยะไม่เคยเห็นหน้า แต่เขาอาจจะสำคัญกว่าคนที่อยู่ใกล้ ๆ ตัวเห็นหน้าทุกวันก็ได้ หรือบางทีมนุษย์อาจจะไม่ก้าวร้าวมากขึ้นก็ได้ อาจจะแค่แสดงความก้าวร้าวเฉพาะภาพลวงตาที่อยู่บน msn แค่นั้น

เมื่อตอนต้นคุณบอกว่าไปยาลใหญ่เกิดจากคนที่คิดสั้นๆ ทางธุรกิจมารวมกัน แต่วันนี้คุณก็ผ่านประสบการณ์มาเกือบสี่สิบปีแล้ว ถ้าย้อนกลับไปได้คุณจะแก้ไขอะไร

ถ้าย้อนกลับไปก็ใช้ว่าจะแก้ไขได้ อย่างแรกเลยต้องใช้คำว่า “ไม่ใช่มันเกิดเร็วไป หรือมันสูงส่งไป” ไม่ใช่ซะ แล้วถ้าจะเรียกว่าเกิด “กระแสล้อเลียน” มันก็ไม่ได้โครมคราม ถามว่าจะไปแก้ไขอะไรตรงนั้นให้มันประสบความสำเร็จทางธุรกิจผมว่ามันเป็นไปตามที่มันเป็นมากกว่ามันเป็นไปอย่างนั้น มันเกิดอย่างนั้น มันจบอย่างนั้นสมบูรณ์แบบแล้ว